Effecten op beschermde soorten SPODO, Leiden

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998

F. van Vliet

Effecten op beschermde soorten SPODO, Leiden

Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998

F. van Vliet

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

opdrachtgever: Gemeente Leiden

25 maart 2013
rapport nr. 13-054

Status uitgave:	eindconceptrapport
Rapport nr.:	13-054
Datum uitgave:	25 maart 2013
Titel:	Effecten op beschermde soorten SPODO, Leiden
Subtitel:	Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998
Samenstellers:	drs. F. van Vliet
Aantal pagina's inclusief bijlagen:	26
Project nr.:	13-099
Projectleider:	drs. F. van Vliet
Naam en adres opdrachtgever:	Gemeente Leiden, Ingenieursbureau Postbus 9100, 2300 PC Leiden
Referentie opdrachtgever:	DIV-2013-2512
Akkoord voor uitgave:	Teamleider Bureau Waardenburg bv drs. G.F.J. Smit
Paraaf:	

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Leiden
Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schrif-telijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001:2008.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 51 27 10, Fax 0345 51 98 49
info@buwa.nl www.buwa.nl

Voorwoord

De gemeente Leiden wil een onderdoorgang ter hoogte van de kruising van de Kanaalweg met de spoorlijn Leiden – Utrecht realiseren, kortweg de SPODO. Deze ingreep kan effecten hebben op beschermde soorten planten en dieren.

Gemeente Leiden heeft Bureau Waardenburg opdracht verstrekt om effecten, als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden, op beschermde soorten en beschermde gebieden in beeld te brengen.

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

F. van Vliet	projectleiding, rapportage
G.J. Brandjes	veldwerk

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg is ISO gecertificeerd.

Vanuit de gemeente Leiden werd de opdracht begeleid door de heer D. Stafleu en mevrouw A. Onderwater-Sacharias. Wij bedanken hun voor de prettige samenwerking.

Management samenvatting

De gemeente Leiden wil een onderdoorgang ter hoogte van de kruising van de Kanaalweg met de spoorlijn Leiden – Utrecht realiseren. Bureau Waardenburg heeft op basis van veldonderzoek (d.d. 26 april 2012) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep beoordeeld in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

Conclusie

Op basis van het onderzoek wordt het volgende geconcludeerd:

- Bij de werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep *kunnen* groeiplaatsen van daslook verloren gaan. Nader onderzoek moet uitwijzen of daslook daadwerkelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden groeit. Als groeiplaatsen van daslook vernietigd worden, is een ontheffing van de Ffwet nodig. Effecten op overige beschermde plantensoorten zijn uitgesloten.
- Het rooien van bomen en struweel in het park langs de Melchior Treublaan leidt tot een zeer beperkt verlies aan foerageergebied van gewone dwergvleermuis. Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie is niet in het geding. Overige effecten op vleermuizen / effecten op overige soorten vleermuizen zijn uitgesloten.
- Bij het rooien van bomen en struweel moet verstoring van broedvogels (strikt beschermd) voorkomen worden. Dit kan door het verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen geldt geen standaard periode. De periode verschilt per soort. Globaal betreft het de periode maart tot augustus. Indien werkzaamheden binnen dit seizoen gepland zijn, wordt aanbevolen deze pas uit te voeren indien vooraf is vastgesteld dat er geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.
- Werkzaamheden in de groenstructuren binnen het plangebied, kunnen leiden tot het vernietigen van verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren van tabel 1 Ffwet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ex. art. 75 van de Ffwet bij ruimtelijke ingrepen en is dus geen ontheffing nodig. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is dus niet in het geding. Effecten van de ingreep op strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zijn uitgesloten.
- Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op overige soorten zijn uitgesloten. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten ongewervelden, vissen, amfibieën en reptielen. Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is dan ook niet aan de orde.
- Effecten van de voorgenomen ingreep op gebieden die beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet zijn uitgesloten. Een vergunning van de Natuurbeschermingswet voor de voorgenomen ingreep wordt dan ook niet nodig geacht.

Inhoud

Voorwoord 3
Management samenvatting 5
1 Inleiding 9
1.1 Aanleiding en doel 9
1.2 Aanpak *quick scan* Flora- en faunawet 9
1.3 Q*uick scan* Natuurbeschermingswet 10
2 Ingreep en plangebied 11
2.1 Het plangebied 11
2.2 De ingreep 11
3 Betekenis plangebied voor beschermde soorten 13
3.1 Flora 13
3.2 Ongewervelden 13
3.3 Vissen 13
3.4 Amfibieën 13
3.5 Reptielen 14
3.6 Grondgebonden zoogdieren 14
3.7 Vleermuizen 14
3.8 Vogels met jaarrond beschermde nestplaats 15
4 Effecten op beschermde soorten 17
4.1 Inleiding 17
4.2 Planten 17
4.3 Grondgebonden zoogdieren 17
4.4 Vleermuizen 17
4.5 Broedvogels 18
4.5 Overige soorten 18
5 Toets Nbwet 19
6 Conclusies en voorwaarden ingreep 21
6.1 Conclusies 21
6.2 Voorwaarden voor de ingreep 21
7 Literatuur 23
Bijlage 1 Wettelijk kader Flora- en faunawet 25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Bij de reconstructie van de kruising van de Kanaalweg met de spoorlijn Leiden – Utrecht, kortweg de SPODO, in Leiden zal rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet[1] (kortweg: Ffwet) en met gebieden die beschermd zijn in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: Nbwet).

Het plangebied voor de SPODO is recentelijk door Van Jaarsveld & Scherpenzeel (2010, 2013) en Bureau Waardenburg (2012) onderzocht op beschermde soorten in het kader van de Ffwet. Voorliggend rapport is gebaseerd op de rapportage van Bureau Waardenburg (2012) waarbij ook de resultaten van het onderzoek van Van Jaarsveld & Scherpenzeel zijn meegenomen.

Doel van het onderzoek is om te bepalen of de voorgenomen ingreep kan leiden tot overtredingen van verbodsbepalingen van de Ffwet en de Nbwet. Als dat het geval is, wordt bepaald of er maatregelen mogelijk zijn om overtreding te voorkomen, dan wel of er een vrijstelling geldt of onder welke voorwaarden ontheffing en/of vergunning kan worden aangevraagd en verkregen.

1.2 Aanpak *quick scan* Flora- en faunawet

In de voorbereiding van de reconstructie van de SPODO in Leiden moet onderzocht worden of het plangebied betekenis heeft voor beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt of dat een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet (kortweg Ffwet) moet worden verkregen (zie bijlage 1).

Dit rapport beschrijft de effecten van de ingreep op beschermde en/of bijzondere soorten planten en dieren. In dit rapport wordt ingegaan op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten planten en dieren komen mogelijk of zeker voor in de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep.
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de ingreep?
- Kunnen de effecten een wezenlijke negatieve invloed op soorten hebben?
- Worden verbodsbepalingen van de FF-wet overtreden? Zo ja, welke?

[1] Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. In de Flora- en faunawet worden drie beschermingsregimes onderscheiden. Voor soorten uit Tabel 1 geldt standaard een vrijstelling van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. In voorkomende gevallen hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Voor soorten van Tabel 2 of 3 geldt geen standaard vrijstelling en kan een aanvraag van een ontheffing aan de orde zijn bij overtreding van verbodsbepalingen. In de lopende tekst is per beschermde soort aangegeven in welke tabel van de Flora- en faunawet deze is opgenomen.

- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde soorten?

De toetsing is een effectbepaling en -beoordeling op basis van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied, de functie van het plangebied en de directe omgeving voor deze soorten en de voorgenomen ingreep. De toetsing is opgesteld op basis van het in 2012 uitgevoerde veldwerk, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

Het plangebied is op 24 april 2012 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Aanvullend op het terreinbezoek heeft bronnenonderzoek plaatsgevonden. Er is o.a. gebruik gemaakt van de bomeninventarisaties in het plangebied (Van Jaarsveld & Scherpenzeel, 2010, 2013) . Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn online beschikbare bronnen geraadpleegd. Daarnaast is gebruik gemaakt van achtergrond documentatie (zie literatuurlijst).

1.3 Q*uick scan* Natuurbeschermingswet

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een oriëntatiefase van de habitattoets, dat wil zeggen een verkennend onderzoek naar de effecten op beschermde natuurgebieden (waaronder wij in dit rapport verstaan: Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten).

De centrale vraag van deze toetsing is: bestaat er een reële kans op significante negatieve effecten op beschermde natuurgebieden of kan het optreden van significant negatieve effecten met zekerheid worden uitgesloten?

2 Ingreep en plangebied

2.1 Het plangebied

Het plangebied betreft de kruising van de spoorlijn Leiden – Utrecht met de Kanaalweg te Leiden. De begrenzing van het plangebied is weergegeven in figuur 2.1. De reconstructie van de Kanaalweg betreft het wegvak tussen het Kanaalpark en de aansluiting met de Lorentzkade.

Het plangebied voor de SPODO ligt midden in het stedelijk gebied van Leiden. Het plangebied is vrijwel geheel verhard. Onverharde delen binnen het plangebied betreffen de bermen van de Kanaalweg en plantsoen ter hoogte van de Melchior Treublaan. Aan weerszijden van de Kanaalweg staat een bomenrij met overwegend jonge linden in de bermen. In het plantsoen langs de Melchior Treublaan staan enkele tientallen bomen. Binnen de grenzen van het plangebied ligt één watergang (langs het spoor en de Kanaalweg). Ten zuiden van het plangebied loopt het Rijn- Schiekanaal, maar deze valt buiten de begrenzing van het plangebied. Er zijn evenmin gebouwen aanwezig binnen het plangebied.

2.2 De ingreep

De voorgenomen ingreep betreft de realisatie van een onderdoorgang van de Kanaalweg onder de spoorlijn, waardoor een ongelijkvloerse passage ontstaat. Ook de aansluitende wegvakken worden gereconstrueerd. Bij de reconstructie worden de wegvakken van geluidarm asfalt voorzien.

Voor de reconstructie zullen aanwezige bomen in de bermen langs de Kanaalweg en in het plantsoen langs de Melchior Treublaan gekapt moeten worden.

De watergang binnen het plangebied blijft onaangetast bij de werkzaamheden.

Deze ingreep kan omschreven worden als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. De gemeente Leiden beschikt over een door de minister goedgekeurde gedragscode voor de voorgenomen ingreep. Voor het uitvoeren van de ingreep geldt een vrijstelling van soorten in tabel 1 en 2 van de Ffwet (zie bijlage 1).

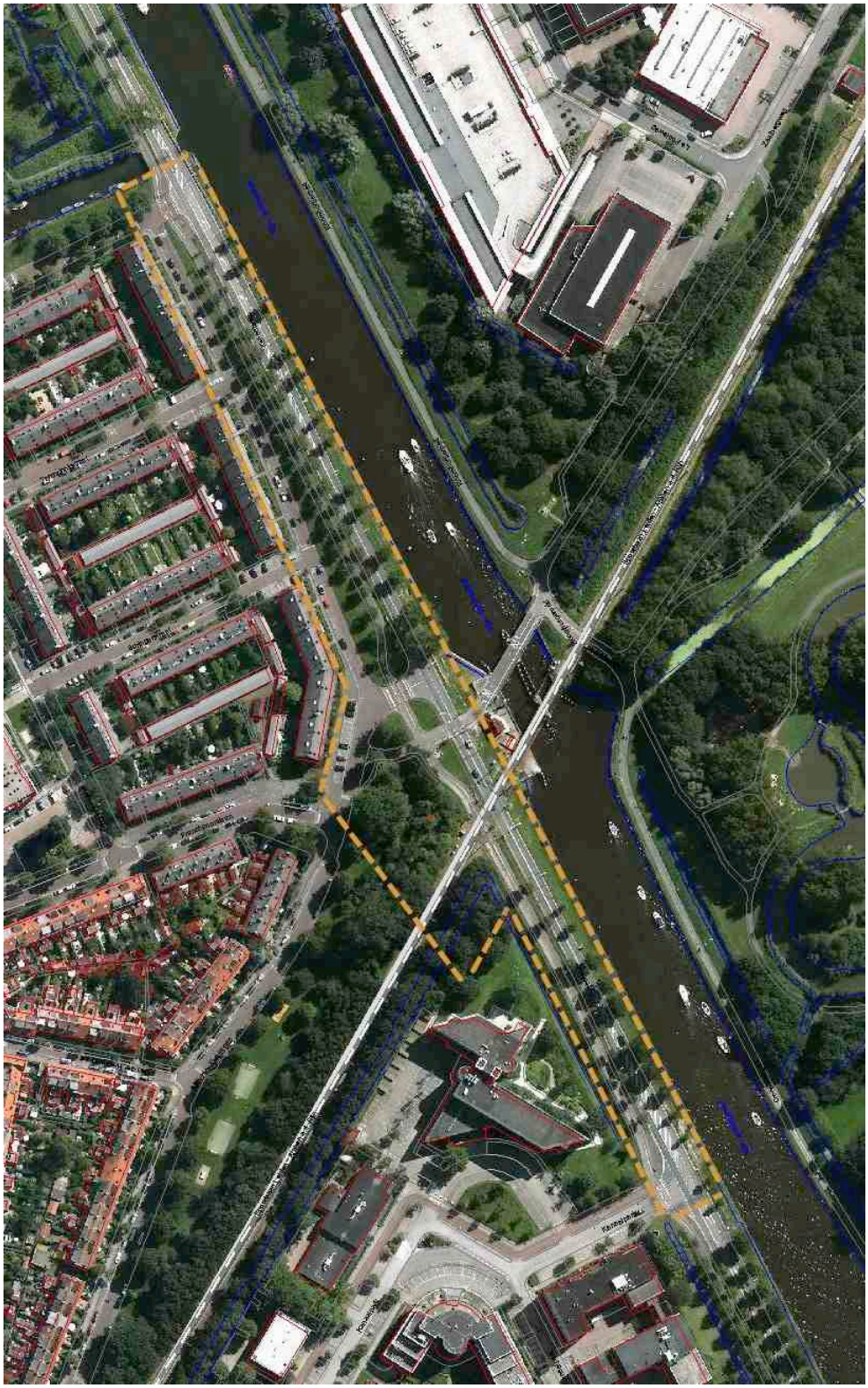

Figuur 2.1 Begrenzing (gele onderbroken lijn) plangebied reconstructie kruising spoorlijn met de Kanaalweg te Leiden.

3 Betekenis plangebied voor beschermde soorten

3.1 Flora

Het is mogelijk dat in het plantsoen langs de Melchior Treublaan ten noorden van het spoor (nog altijd) daslook (tabel 2 Ffwet) groeit. Brekelmans & Epe (2005) hebben de soort hier in 2005 vastgesteld. Gezien de standvastigheid van deze soort en ongewijzigde omstandigheden terplekke, kan deze soort hier nog steeds verwacht worden. Op grond van de beschikbare gegevens is geen uitsluitsel te geven of groeiplaatsen net binnen of buiten de grenzen van het plangebied vallen.

Groeiplaatsen van overige beschermde soorten zijn niet vastgesteld in het plangebied. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor overige beschermde plantensoorten. Het voorkomen van strikt beschermde soorten wordt op grond van voorgaande dan ook uitgesloten.

3.2 Ongewervelden

In het plangebied ontbreken de ecologische randvoorwaarden voor beschermde ongewervelde dieren, zoals geschikt voortplantingswater voor beschermde libellen of waardplanten voor beschermde dagvlinders. Op grond hiervan en op grond van verspreidingsgegevens (Bos *et al.*, 2006; Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002; www.waarneming.nl; www.libellennet.nl; www.vlindernet.nl; www.eis-nederland.nl/soorten) wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde ongewervelden.

3.3 Vissen

In de regio komen de volgende strikt beschermde vissoorten voor: bittervoorn, kleine modderkruiper en rivierdonderpad. In de stedelijke omgeving van Leiden zijn deze soorten voor zover bekend niet waargenomen (www.telmee.nl; www.waarneming.nl; www.onderwaterinleiden.nl)

Binnen het plangebied ontbreekt geschikt permanent oppervlaktewater. Het plangebied heeft dan ook geen betekenis voor (beschermde) vissen.

3.4 Amfibieën

Wat betreft strikt beschermde amfibieën komt in de omgeving van Leiden alleen de rugstreeppad voor (www.telmee.nl; www.waarneming.nl; Creemers & Van Delft, 2009). Het plangebied heeft geen betekenis voor rugstreeppad. Er is geen geschikt

voortplantingswater (ondiep water dat snel opwarmt) in of in de directe omgeving van het plangebied aanwezig.

Voor algemeen in Nederland voorkomende amfibieën van tabel 1 van de Ffwet heeft het plangebied evenmin betekenis. De oevers van het Rijn- Schiekanaal ter hoogte van het plangebied bieden geen geschikt biotoop vanwege het ontbreken van luwe, ondiepe delen met (onder)watervegetatie.

3.5 Reptielen

In de stedelijke omgeving van Leiden ontbreken de ecologische randvoorwaarden voor beschermde reptielen; dit zijn mogelijkheden voor foerageren, eiafzet en overwintering. Reptielen komen in het stedelijk gebied van Leiden dan ook niet voor. Geconcludeerd wordt dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde reptielen.

3.6 Grondgebonden zoogdieren

Strikt beschermde grondgebonden zoogdieren komen niet voor in de stedelijk omgeving van de gemeente Leiden (Mostert & Willemsen, 2008). De groenstructuur in het plangebied vormen hooguit marginaal leefgebied van in Nederland algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (mol en muizen) van tabel 1 Ffwet.

3.7 Vleermuizen

Het stedelijk gebied van Leiden vormt leefgebied (verblijfplaatsen en/of foerageergebied) voor de volgende soorten vleermuizen (allen strikt beschermd; Mostert & Willemsen, 2008): gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, rosse vleermuis, meervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

In 2005 is het park langs de Melchior Treublaan als onderdeel van het plangebied voor de RijnGouweLijn geïnventariseerd op vleermuizen (Achterkamp, 2005). Hoewel dit onderzoek al enige tijd geleden is uitgevoerd, worden de resultaten van dit onderzoek, meegenomen in voorliggend onderzoek. Dit vanwege het feit dat vleermuizen vrij traditioneel zijn in het gebruik van het landschap en hun verblijfplaatsen.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen binnen het plangebied wordt uitgesloten. De bomen in het plangebied zijn overwegend jonge bomen zonder scheuren, spleten of holten die diep genoeg zijn voor vleermuizen. De toestand van de bomen is uitgebreid beschreven in het rapportage van de bomeninventarisatie door Van Jaarsveld & Scherpenzeel (2010, 2013). Met uitzondering van een populier in het plantsoen langs de Melchior Treublaan, zijn geen grote holtes in de geïnventariseerde bomen aangetroffen. Voor kraam- of

winterverblijven zijn boombewonende vleermuizen (rosse vleermuis en watervleermuis) afhankelijk van een groot aanbod aan holtes (zoals in parken en landgoedbossen met oude bomen).

In het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Daarmee is ook de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten.

Het is zeer aannemelijk dat het park langs de Melchior Treublaan onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis. In 2005 zijn hier concentraties van foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen (Achterkamp, 2005). Voor overige soorten vleermuizen heeft het plangebied geen betekenis als foerageergebied. Achterkamp (2005) heeft laatvlieger en ruige dwergvleermuis beiden één maal foeragerend vastgesteld in het plangebied, overige soorten zijn hier niet foeragerend waargenomen. Met uitzondering van gewone dwergvleermuis hebben de groenstructuren geen betekenis als foerageergebied voor vleermuizen.

Het RijnSchiekanaal worden gebruikt als vliegroute dan wel als foerageergebied door meervleermuis en watervleermuis (Achterkamp, 2005; Brekelmans & Epe, 2005). Het RijnSchiekanaal valt buiten het plangebied.

De bomen in het plangebied maken geen onderdeel uit van een voor vleermuizen essentiële vliegroute. De lijnvormige structuur van de bomenrij langs de Kanaalweg / het Rijn- Schiekanaal is ter hoogte van de kruising met het spoor onderbroken o.a. met verlichting. Ook de lijnvormige structuur van bomen langs het spoor houdt op bij de kruising met de Kanaalweg. Daarbij zijn van de soorten die vrij algemeen binnen het stedelijk gebied van Leiden voorkomen (laatvlieger, gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis) doorgaans beperkt afhankelijk van lijnvormige elementen als vliegroute in de stad.

3.8 Vogels met jaarrond beschermde nestplaats

Van de soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, biedt het plangebied alleen geschikte nestgelegendheid voor sperwer. Overige soorten komen niet voor in de regio (zoals roek) of zijn te verstoringsgevoelig (gezien de ligging van het park naast drukke wegen, bebouwing en het spoor).

Binnen het plangebied zijn geen nesten van sperwer aangetroffen (veldbezoek d.d. 24 april 2012; bomeninventarisatie 2010 en 2013, mond. med. dhr. Van Scherpenzeel).

Op grond van voorgaande wordt geconcludeerd wordt dat het plangebied geen jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels herbergt.

De bomen en struweel biedt wel geschikte nestgelegenheid voor overige broedvogels van stedelijk gebied (o.a. kraaiachtigen, koolmees, roodborst, merel, winterkoning).

4 Effecten op beschermde soorten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten besproken. In hoofdstuk 3 is geconcludeerd dat :

- Het park langs de Melchior Treublaan herbergt mogelijk groeiplaatsen van daslook.
- Het park langs de Melchior Treublaan deel uit maakt van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis.
- De groenstructuren in het plangebied deel uitmaken van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren van tabel 1 Ffwet.
- De bomen en het struweel in het plangebied geschikte nestgelegenheid bieden voor vogels zonder jaarrond beschermde nestplaats.
- Wat betreft overige soortgroepen heeft het plangebied geen betekenis voor beschermde soorten.

Deze conclusies vormt de basis van de effectbeoordeling.

4.2 Planten

Bij de werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep *kunnen* groeiplaatsen van daslook verloren gaan. Op grond van de beschikbare gegevens is geen uitsluitsel te geven of groeiplaatsen net binnen of buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen. Voor vernietiging van verblijfplaatsen van daslook is een ontheffing van de Ffwet nodig. Als groeiplaatsen van daslook worden aangetast als gevolg van de ingreep heeft dit geen effect op de gunstige staat van instandhouding. Het betreft namelijk een in Nederland en de regio vrij algemeen voorkomende soort.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Het verharden van het plantsoen kan leiden tot het vernietigen van verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren van tabel 1 Ffwet. Daarmee wordt art. 11 van de Ffwet overtreden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ex. art. 75 van de Ffwet bij ruimtelijke ingrepen en is dus geen ontheffing nodig. Het betreft in Nederland zeer algemeen voorkomende soorten. Het betreft een marginaal stuk leefgebied. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is dus niet in het geding.

4.4 Vleermuizen

Het rooien van bomen en struweel in het park langs de Melchior Treublaan leidt tot verlies aan foerageergebied van gewone dwergvleermuis. Het betreft slechts een beperkt deel van het park dat verloren gaat, dat niet van wezenlijk belang is voor het

behoud van de functionaliteit van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in de directe omgeving. Er blijft voldoende foerageergebied voor betreffende gewone dwergvleermuizen beschikbaar. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie is niet in het geding.

Binnen het plangebied zijn geen (potentiële) verblijfplaatsen of vliegroutes van vleermuizen aanwezig. Effecten op verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen zijn dan ook uitgesloten.

4.5 Broedvogels

Het rooien van bomen en struweel kan leiden tot verstoring van broedvogels en daarmee tot overtreding van verbodsbepalingen van de Ffwet. Binnen het plangebied komen geen vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen voor. Overtreding van verbodsbepalingen ('verstoring') ten aanzien van broedvogels kan daarom voorkomen worden door het verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen uit te voeren. Een ontheffing van de Ffwet is dan niet nodig en wordt daarom ook niet verleend. De gunstige staat van instandhouding van betreffende soorten is niet in het geding. Het betreft hooguit algemeen voorkomende broedvogels van stedelijk gebied.

4.5 Overige soorten

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op overige soorten zijn uitgesloten. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten planten, ongewervelden, vissen, amfibieën en reptielen. Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is dan ook niet aan de orde.

5 Toets Nbwet

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen gebieden die beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg: 'Nbwet'). Op grond van de afstand tussen het plangebied en gebieden die beschermd zijn op grond van de Nbwet (> 4 km) en de reikwijdte van de verwachte effecten (lokaal) zijn effecten op Nbwet-gebieden uit te sluiten."

6 Conclusies en voorwaarden ingreep

6.1 Conclusies

De conclusies zijn opgesteld op basis van de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen.

- Bij de werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep *kunnen* groeiplaatsen van daslook verloren gaan. Op grond van de beschikbare gegevens is geen uitsluitsel te geven of groeiplaatsen net binnen of buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden vallen. Voor vernietiging van groeiplaatsen van daslook is een ontheffing van de Ffwet nodig. De gunstige staat van instandhouding van de soort is niet in het geding als gevolg van de voorgenomen ingreep. Effecten op overige beschermde plantensoorten zijn uitgesloten.
- Het rooien van bomen en struweel in het park langs de Melchior Treublaan leidt tot een zeer beperkt verlies aan foerageergebied van gewone dwergvleermuis. Overtreding van verbodsbepalingen is niet aan de orde. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie is niet in het geding. Overige effecten op vleermuizen / effecten op overige soorten vleermuizen zijn uitgesloten.
- Bij het rooien van bomen en struweel in het plangebied moet verstoring van broedvogels (strikt beschermd) voorkomen worden. Effecten van de voorgenomen ingreep op vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats zijn uitgesloten.
- Werkzaamheden in de groenstructuren binnen het plangebied, kunnen leiden tot het vernietigen van verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren van tabel 1 Ffwet. Voor deze soorten geldt een vrijstelling ex. art. 75 van de Ffwet bij ruimtelijke ingrepen en is dus geen ontheffing nodig. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is dus niet in het geding. Effecten van de ingreep op strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zijn uitgesloten.
- Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op overige soorten zijn uitgesloten. Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten ongewervelden, vissen, amfibieën en reptielen. Overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van deze soorten is dan ook niet aan de orde.
- Effecten van de voorgenomen ingreep op gebieden die beschermd zijn op grond van de Natuurbeschermingswet zijn uitgesloten. Een vergunning van de Natuurbeschermingswet voor de voorgenomen ingreep wordt dan ook niet nodig geacht.

6.2 Voorwaarden voor de ingreep

Voorafgaand aan de werkzaamheden moet (in de periode van ca. april – juli) onderzocht worden of daslook binnen het de invloedssfeer van de werkzaamheden groeit. Als groeiplaatsen van daslook als gevolg van de ingreep vernietigd worden, moet een ontheffing van de Ffwet worden aangevraagd.

Bij het rooien van bomen en struweel in het plangebied moet verstoring van broedvogels (strikt beschermd) voorkomen worden. Dit kan door het verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen geldt geen standaard periode. De periode verschilt per soort. Globaal betreft het de periode maart tot augustus. Indien werkzaamheden binnen dit seizoen gepland zijn, wordt aanbevolen deze pas uit te voeren indien vooraf is vastgesteld dat er geen verstoring van broedvogels zal plaatsvinden.

7 Literatuur

Achterkamp, G. 2005. Vleermuisonderzoek RijnGouweLijn. Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. VZZ projectnummer 430.67.

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming. (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionidea. – Nederlandse fauna 7. Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Brekelmans, F.L.A. & M.J. Epe, 2005. Flora en fauna RijnGouweLijn. bSR ecologisch advies, Rotterdam.

Van Jaarsveld & Van Scherpenzeel, 2013. Boominventarisatie Kanaalweg kruising spoorweg. Projectnummer 13A036.

Van Jaarsveld & Van Scherpenzeel, 2010. Inventarisatie & Onderzoek Ringweg Oost, gemeente Leiden.

Van Vliet, F. & Brandjes, G.J., 2012. Effecten op beschermde soorten Ringweg Oost, Leiden. Quick scan in het kader van de Flora- en faunawet. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

FLORON, 2011. Nieuwe atlas van de Nederlandse flora. Stichting Floron, Nijmegen.

Mostert, K. & Willemsen, J., 2008 – Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008 - Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nederlands Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.

Websites

www.waarneming.nl

www.telmee.nl

www.libellennet.nl

www.vlindernet.nl

www.eis-nederland.nl/soorten

www.onderwaterinleiden.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen.
De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.
De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)	
Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en ontheffingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader hiervoor is vastgelegd in het Vrijstellingenbesluit. Er gelden verschillende regels voor verschillende categorieën werkzaamheden.
Er zijn vier beschermingsregimes corresponderend met vier groepen beschermde soorten (tabellen 1 t/m 3 en vogels).

Tabel 1. De algemene beschermde soorten
Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten
Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit of in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Uit recente jurisprudentie blijkt dat de regels voor de Habitatrichtlijnsoorten nog strikter zijn[2]

Voor bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van Bijlage 1 van het Vrijstellingenbesluit een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van EL&I goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing (zie onder).

Voor de soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt hetzelfde regime, met één grote beperking. Ontheffing of vrijstelling kan niet worden verleend voor ruimtelijke ingrepen en bestendig beheer en gebruik, tenzij er (tevens) sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, of in het belang van het milieu, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de bescherming van wilde flora en fauna. Voor deze groep soorten kan overigens geen vrijstellingen worden verleend voor artikel 10 (verontrusting).

Vogels.

Alle inheemse vogels zijn strikt beschermd. Ontheffing of vrijstelling kan alleen worden verkregen op grond van openbare veiligheid, volksgezondheid of bescherming van flora en fauna. De Vogelrichtlijn noemt zelfs 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet als grond[3].

Dat betekent dat in beginsel alle activiteiten die kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van in gebruik zijnde nesten buiten het broedseizoen moeten worden uitgevoerd.

Het ministerie heeft een lijst gemaakt van soorten die hun nest doorgaans het hele jaar door of telkens opnieuw gebruiken. Deze nesten zijn jaarrond beschermd[4].

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt.

In veel gevallen kan voorkomen worden dat een ontheffing nodig is, als mitigerende maatregelen er voor zorgen dat de functionele leefomgeving van dieren in tact blijft. Vooral voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels is dit cruciaal (omdat er alleen ontheffing kan worden verkregen na zware toetsing).

[2] Zie uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 21 januari 2009 zaaknr. 200802863/1 en 13 mei 2009 nr. 200802624/1), en Rechtbank Arnhem, 27 oktober 2009 zaaknr. AWB 07/1013. Zie tevens de brief van het ministerie van LNV d.d. 26 augustus 2009 onder kenmerk ffw2009.corr.046 en de Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.

[3] Zie de vorige voetnoot.

[4] Zie de Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingrepen, ministerie van LNV, augustus 2009.